

**БОЛОВСРОЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ САЙД,
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД, САНГИЙН САЙДЫН ХАМТАРСАН ТУШААЛ**

2020 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдөр

Улаанбаатар хот

Дугаар 4/166, 4/559, 222...

Норматив батлах тухай

Боловсролын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.3 дахь хэсэг, Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.4.3 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Цэцэрлэг, сургуулийн насны хүүхдийн хоногийн хоолны илчлэгийн хуваарилалт”-ыг нэгдүгээр, “Цэцэрлэгийн насны хүүхдийн хоногийн хэрэгцээг хангах хүнсний бүтээгдэхүүний жишиг хэмжээ”-г хоёрдугаар “Ерөнхий боловсролын сургуулийн насны хүүхдийн хоногийн хэрэгцээг хангах хүнсний бүтээгдэхүүний жишиг хэмжээ”-г гуравдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Энэхүү тушаалыг хэрэгжүүлж ажиллахыг төрийн болон төрийн бус өмчийн цэцэрлэг, сургуулийн удирдлагуудад, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, Боловсрол, соёл урлагийн газар, Эрүүл мэндийн газрын дарга нарт тус тус үүрэг болгосугай.

3. Хүүхдийн хоол, хүнсэнд эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын шаардлага хангасан, чанартай хүнсний бүтээгдэхүүнээр илчлэг, шимт бодисын зөвлөмж хэмжээнд хүрсэн хоол хүнс бэлтгэх чиглэлээр арга зүйн удирдлагаар ханган, хяналт тавьж ажиллахыг Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны сургууль, цэцэрлэгийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний асуудлыг хариуцсан нэгж, Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв /Д.Нарантуяа/-д тус тус даалгасугай.

**БОЛОВСРОЛ, ШИНЖЛЭХ
УХААНЫ САЙД**

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
САЙД**

САНГИЙН САЙД

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд, Эрүүл мэндийн сайд
Сангийн сайдын 2020 оны 12 дугаар сарын 02 өдрийн
А/166, 1.7/559, 222 дугаар хамтарсан тушаалын
нэгдүгээр дүгээр хавсралт

ЦЭЦЭРЛЭГ, СУРГУУЛИЙН НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ХОНОГИЙН ХООЛНЫ ИЛЧЛЭГИЙН ХУВААРИЛАЛТ

1. Цэцэрлэг, сургуулийн насны хүүхдийн хоногт авбал зохих илчлэгийг дараах хувиар тооцно.

1	Өдрийн буюу 8 цагийн үйл ажиллагаатай цэцэрлэг, хүүхэд харах үйлчилгээнд хамрагдаж буй хүүхэд	80 хувь
2	24 цагийн үйл ажиллагаатай сувилал, цэцэрлэгийн хүүхэд (хүүхдийн биеийн хөгжлийн онцлогоос хамаарна)	100 хувь (±10хувь)
3	Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдардаг хүүхэд	100 хувь
4	Ерөнхий боловсролын сургуулийн “Үдийн цай хөтөлбөр”-т хамрагдаж байгаа хүүхэд	15 хувь
5	Ерөнхий боловсролын сургуулийн “Үдийн хоол хөтөлбөр”-т хамрагдаж байгаа хүүхэд (хүүхдийн хөдөлгөөний идэвх, биеийн хөгжлийн онцлогоос хамаарна)	35 хувь (±10хувь)

2. Хоногийн хоолны илчлэгийг дараах байдлаар хангана.
  - Өглөөний хоол 20-25 хувь
  - Бага үдийн цай 10-15хувь
  - Үдийн хоол 35 -40хувь
  - Их үдийн цай 10-15хувь
  - Оройн хоол, цай 20хувь
3. Хүүхдийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд хэрэглэх сүү, цагаан идээ 1.5-2.0 хувийн тослогтой байна.
4. Хүүхдийн хоногийн хоолны найрлагад амьтны гаралтай уураг 60-70 хувь байна.
5. Цэцэрлэг, сургуулийн насны хүүхдийн хоногийн хоолны үндсэн шимт бодис, илчлэгийн хэрэгцээг Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны А/74 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Хоногийн хоол хүнсээр авбал зохих илчлэг, үндсэн шимт бодис, аминдэм, эрдэс бодисын зөвлөмж хэмжээ” -г үндэслэн тооцсон болно.
6. Цэцэрлэг, сургуулийн насны хүүхдийн хоногийн хоолны жишиг хэмжээг цэцэрлэг, сургууль, хүүхэд харах үйлчилгээ, сургуулийн дотуур байрны хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мөрдөнө.

ЦЭЦЭРЛЭГИЙН НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ХОНОГИЙН ХЭРЭГЦЭЭГ ХАНГАХ
ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЖИШИГ ХЭМЖЭЭ /13 НАС/

Хүнсний бүтээгдэхүүн	Хоногт хэрэглэх хэмжээ (гр)	Үндсэн шимт бодис (гр)			Илчлэг (ккал)
		Уураг	Тос	Нүүрс	
Малын мах	60	14	5		98
Таван цул	20	3	1		22
Бусад мах /тахиа, загас, гахай/	15	4	1		29
Сүү (үнээний сүү, 3.2%)	70	2	2	3	45
Цагаан идээ (тараг, 2.5%)	80	2	2	3	41
Гурил	45	4		31	146
Гурилан бүтээгдэхүүн	70	6	2	36	186
Төрөл бүрийн будаа	30	2		24	106
Төмс	50	1		8	38
Хүнсний ногоо	120	2		8	40
Буурцагт ургамал (вандуй, шош)	20	1		4	21
Жимс, жимсгэнэ	120			16	68
Ургамлын тос	10		10		90
Цөцгийн тос, 75% тослог	6		5		41
Сахар, чихрийн зүйл	12			12	48
НИЙТ					
Үндсэн шимт бодисын илчлэг		42	30	147	
Үндсэн шимт бодисын илчлэгийн хувь		167	266	586	1020
		16%	26%	57%	

Тайлбар: 1. Хоногт авбал зохих илчлэгийн 100 хувийг авахаар тооцсон болно.

- Илчлэг, шимт бодисын хэрэгцээг тооцоход махыг үхрийн гуяны мах, таван цулыг хонины /уушиг, зүрх, гүзээ, элэг, бөөр/, бусад махыг тахианы махаар, гурилыг улаан буудайн 1 дүгээр гурилаар, гурилан бүтээгдэхүүнийг Та-Чи ХХК-ийн мишээл талх, төрөл бүрийн будааг цагаан будаагаар, хүнсний ногоог монгол луувангаар, жимсийг улаан алимаар, буурцагт ургамлыг лаазалсан хүрэн шооор төлөөлүүлэн авсан болно.
- Хүнсний бүтээгдэхүүний жишиг хэмжээ нь тухайн бүтээгдэхүүний цэвэр жин бөгөөд хүнсний бүтээгдэхүүний захиалга, ханган нийлүүлэлт хийхдээ хорогдлыг нэмж тооцож, төлөвлөнө.

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд,
Эрүүл мэндийн сайд, Сангийн сайдын 2020 оны
12 сарын 02 өдрийн 4/166/П.559222 дугаар
хамтарсан тушаалын хоёрдугаар хавсралт-2

ЦЭЦЭРЛЭГИЙН НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ХОНОГИЙН ХЭРЭГЦЭЭГ
ХАНГАХ ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЖИШИГ ХЭМЖЭЭ /4-6 НАС/

Хүнсний бүтээгдэхүүн	Хоногт хэрэглэх хэмжээ (гр)	Үндсэн шимт бодис (гр)			Илчлэг (ккал)
		Уураг	Тос	Нүүрсус	
Малын мах	80	18	6		131
Таван цул	25	4	1		28
Бусад мах /тахиа, загас, гахай/	20	6	2		38
Сүү (үнээний сүү, 3.2%)	120	4	4	6	73
Цагаан идээ (тараг, 2.5%)	130	4	3	6	67
Гурил	55	5	1	38	179
Гурилан бүтээгдэхүүн	100	8	3	51	266
Төрөл бүрийн будаа	55	3	1	44	195
Төмс	65	1		11	50
Хүнсний ногоо	160	2		11	54
Буурцагт ургамал (вандуй, шош)	30	2		6	31
Жимс, жимсгэнэ	160			22	91
Ургамлын тос	10		10		90
Цөцгийн тос, 75% тослог	8		6		55
Сахар, чихрийн зүйл	14			14	56
НИЙТ					
Үндсэн шимт бодисын илчлэг		58	38	208	1402
Үндсэн шимт бодисын илчлэгийн хувь		233	338	832	
		17%	24%	59%	

Тайлбар: 1. Хоногт авбал зохих илчлэгийн 100 хувийг авахаар тооцсон болно.

2. Илчлэг, шимт бодисын хэрэгцээг тооцоход махыг үхрийн гуяны мах, таван цулыг хонины /уушги, зурх, гүзээ, элэг, бөөр/, бусад махыг тахианы махаар, гурилыг улаан буудайн 1 дүгээр гурилаар, гурилан бүтээгдэхүүнийг Та-Чи ХХК-ийн мишээл талх, төрөл бүрийн будааг цагаан будаагаар, хүнсний ногоог монгол луувангаар, жимсийг улаан алимаар, буурцагт ургамлыг лаазалсан хүрэн шошоор төлөөлүүлэн авсан болно.

3. Хүнсний бүтээгдэхүүний жишиг хэмжээ нь тухайн бүтээгдэхүүний цэвэр жин бөгөөд хүнсний бүтээгдэхүүний захиалга, ханган нийлүүлэлт хийхдээ хорогдлыг нэмж тооцож, төлөвлөнө.

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд,

Эрүүл мэндийн сайд, Сангийн сайдын 2020 оны

12 сарын 08 өдрийн 14.55.21 дугаар

хамтарсан тушаалын гуравдугаар хавсралт-1

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ХОНОГИЙН ХЭРЭГЦЭЭГ ХАНГАХ ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЖИШИГ ХЭМЖЭЭ 7-10 НАС

Хүнсний бүтээгдэхүүн	Хоногт хэрэглэх хэмжээ (гр)	Үндсэн шимт бодис (гр)			Илчлэг (ккал)
		Уураг	Тос	Нүүрс	
Малын мах	83	19	7		136
Таван цул	30	5	1		33
Бусад мах /тахиа, загас, гахай/	25	7	2		48
Сүү (үнээний сүү, 3.2%)	150	5	5	7	96
Цагаан идээ (тараг, 2.5%)	160	5	4	7	83
Гурил	70	7	1	49	228
Гурилан бүтээгдэхүүн	120	9	4	61	319
Төрөл бүрийн будаа	70	4	1	56	248
Төмс	75	2		12	58
Хүнсний ногоо	210	3		14	71
Буурцагт ургамал (вандуй, шош)	35	2		7	36
Жимс, жимсгэнэ	200	1		27	114
Ургамлын тос	15		15		135
Цөцгийн тос, 75% тослог	10		8		68
Сахар, чихрийн зүйл	16			16	64
НИЙТ					
Үндсэн шимт бодисын илчлэг		68	48	275	
Үндсэн шимт бодисын илчлэгийн хувь		273	434	1027	1735
		16%	25%	59%	

Тайлбар: 1. Хоногт авбал зохих илчлэгийн 100 хувийг авахаар тооцсон болно.

2. Илчлэг, шимт бодисын хэрэгцээг тооцоход махыг үхрийн гуаны мах, таван цулыг хонины /уушги, зурх, гүзээ, элэг, бөөр/, бусад махыг тахианы махаар, гурилыг улаан буудайн 1 дүгээр гурилаар, гурилан бүтээгдэхүүнийг Та-Чи ХХК-ийн мишээл талх, төрөл бүрийн будааг цагаан будаагаар, хүнсний ногоог монгол луувангаар, жимсийг улаан алимаар, буурцагт ургамлыг лаазалсан хүрэн шошоор төлөөлүүлэн авсан болно.

3. Хүнсний бүтээгдэхүүний жишиг хэмжээ нь тухайн бүтээгдэхүүний цэвэр жин бөгөөд хүнсний бүтээгдэхүүний захиалга, ханган нийлүүлэлт хийхдээ хорогдлыг нэмж тооцож, төлөвлөнө.

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд,
 Эрүүл мэндийн сайд, Сангийн сайдын 2020 оны
 12 сарын 22 өдрийн 116.1/16.1/22 дугаар
 хамтарсан тушаалын гуравдугаар хавсралт-2

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ХОНОГИЙН
 ХЭРЭГЦЭЭГ ХАНГАХ ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЖИШИГ ХЭМЖЭЭ /11-14 НАС/

Хүнсний бүтээгдэхүүн	Хоногт хэрэглэх хэмжээ (гр)	Үндсэн шимт бодис (гр)			Илчлэг (ккал)
		Уураг	Тос	Нүүрс	
Малын мах	100	23	8		164
Таван цул	41	7	2		45
Бусад мах /тахиа, загас, гахай/	25	7	2		48
Сүү (үнээний сүү, 3.2%)	200	7	7	10	128
Цагаан идээ (тараг, 2.5%)	180	5	5	8	93
Гурил	95	9	1	66	309
Гурилан бүтээгдэхүүн	200	16	7	102	532
Төрөл бүрийн будаа	100	6	1	80	354
Төмс	80	2		13	61
Хүнсний ногоо	250	3		17	84
Буурцагт ургамал (вандуй, шош)	40	2		8	41
Жимс, жимсгэнэ	250	1		34	142
Ургамлын тос	20		20		180
Цөцгийн тос, 75% тослог	12		9		82
Сахар, чихрийн зүйл	18			18	72
НИЙТ					
Үндсэн шимт бодисын илчлэг		88	62	356	2335
Үндсэн шимт бодисын илчлэгийн хувь		352	560	1423	
		15%	24%	61%	

Тайлбар: 1. Хоногт авбал зохих илчлэгийн 100 хувийг авахаар тооцсон болно.

2. Илчлэг, шимт бодисын хэрэгцээг тооцоход махыг үхрийн гуяны мах, таван цулыг хонины /уушги, зүрх, гүзээ, элэг, бөөр/, бусад махыг тахианы махаар, гурилыг улаан буудайн 1 дүгээр гурилаар, гурилан бүтээгдэхүүнийг Та-Чи ХХК-ийн мишээл талх, төрөл бүрийн будаагаар, хүнсний ногоог монгол луувангаар, жимсийг улаан алимаар, буурцагт ургамлыг лаазалсан хүрэн шошоор төлөөлүүлэн авсан болно.

3. Хүнсний бүтээгдэхүүний жишиг хэмжээ нь тухайн бүтээгдэхүүний цэвэр жин бөгөөд хүнсний бүтээгдэхүүний захиалга, ханган нийлүүлэлт хийхдээ хорогдлыг нэмж тооцож, төлөвлөнө.

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд,
Эрүүл мэндийн сайд, Сангийн сайдын 2020 оны
12 сарын 02 өдрийн 166/МХСЗ.1.222 дугаар
хамтарсан тушаалын гуравдугаар хавсралт-3

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ХОНОГИЙН
ХЭРЭГЦЭЭГ ХАНГАХ ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЖИШИГ ХЭМЖЭЭ /15-18 НАС/

Хүнсний бүтээгдэхүүн	Хоногт хэрэглэх хэмжээ (гр)	Үндсэн шимт бодис (гр)			Илчлэг (ккал)
		Уураг	Тос	Нүүрсус	
Малын мах	115	26	9		188
Таван цул	59	10	3		65
Бусад мах /тахиа, загас, гахай/	30	9	3		57
Сүү (үнээний сүү, 3.2%)	200	7	7	10	128
Цагаан идээ (тараг, 2.5%)	200	6	5	9	103
Гурил	100	9	1	70	325
Гурилан бүтээгдэхүүн	200	16	7	102	532
Төрөл бүрийн будаа	110	7	1	88	389
Төмс	90	2		15	69
Хүнсний ногоо	270	4		19	91
Буурцагт ургамал (вандуй, шош)	45	3		8	46
Жимс, жимсгэнэ	270	1		37	154
Ургамлын тос	20		20		180
Цөцгийн тос, 75% тослог	12		9		82
Сахар, чихрийн зүйл	20			20	80
НИЙТ					
Үндсэн шимт бодисын илчлэг		98	65	377	
Үндсэн шимт бодисын илчлэгийн хувь		394	589	1507	2490
		16%	24%	61%	

Тайлбар: 1. Хоногт авбал зохих илчлэгийн 100 хувийг авахаар тооцсон болно.

2. Илчлэг, шимт бодисын хэрэгцээг тооцоход махыг үхрийн гуяны мах, таван цулыг хонины /уушги, зүрх, гүзээ, элэг, бөөр/, бусад махыг тахианы махаар, гурилыг улаан буудайн 1 дүгээр гурилаар, гурилан бүтээгдэхүүнийг Та-Чи ХХК-ийн мишээл талх, төрөл бүрийн будааг цагаан будаагаар, хүнсний ногоог монгол луувангаар, жимсийг улаан алимаар, буурцагт ургамлыг лаазалсан хүрэн шошоор төлөөлүүлэн авсан болно.

3. Хүнсний бүтээгдэхүүний жишиг хэмжээ нь тухайн бүтээгдэхүүний цэвэр жин бөгөөд хүнсний бүтээгдэхүүний захиалга, ханган нийлүүлэлт хийхдээ хорогдлыг нэмж тооцож, төлөвлөнө.

.....00000.....